

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/68/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5616200140
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5616200140.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobcu: O. B., nar. XX.X.XXXX, bytom O., W. XXX, právne zastúpený JUDr. Jiřím Martausom, advokátom so sídlom Y. W., X. W. XXX/XX, proti žalovanému: B. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. G., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v ÚnVTOS Ružomberok, právne zastúpenému JUDr. Petrom Svrčekom, advokátom so sídlom L., X. XXXX/X, o zaplatenie 10.000 eur, na základe odvolania žalovaného a o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 10C/6/2016-158 zo dňa 19. septembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie o s t á v a n e d o t k n u t ý m vo výroku II. o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti (v rozsahu nad 3.000 eur do 10.000 eur).

Rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e vo výroku I. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 3.000 eur, vrátane lehoty splatnosti a vo výroku III. o trovách prvoinštančného konania.

Odvolanie žalobcu o d m i e t a .

Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 60 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) sčasti vyhovel žalobe a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.).

2. Vo zvyšnej časti (o zaplatenie 7.000 eur) žalobu zamietol (výrok II.).

3. Súd prvej inštancie ustálil, že došlo k zásahu do zložiek osobnosti žalobcu, a to do jeho ľudskej dôstojnosti a občianskej cti.

4. V danej spojitosti (súd) argumentoval, že zásah do ľudskej dôstojnosti žalobcu zjavne vyplýva jednak zo skutočnosti, že žalovaný bol právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) v spojení s § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorý trestný čin je z hľadiska systematického zaradenia v Tr. zák. deliktom proti ľudskej dôstojnosti. Zároveň vznik nemajetkovej ujmy na tejto zložke osobnosti žalobcu bol preukázaný vykonaným dokazovaním, keď z výsluchov svedkov (rodičov maloletého žalobcu) vyplynulo, že sa žalobca cítil v dôsledku konania žalovaného ponížený. Na návrh žalovaného vykonané listinné dôkazy ohľadom ujmy na ľudskej osobnosti žalobcu týmto svedeckým výpovediam neodporovali; len spochybňovali vznik stresu, traumy, nepokoja a iných následkov na psychickom zdraví žalobcu, nie však ujmu na jeho ľudskej dôstojnosti.

5. Obdobne, čo sa týka zložky osobnosti - občianskej cti (dobrá povest' v rodinnom a spoločenskom prostredí), bol vznik nemajetkovej ujmy na tejto zložke osobnosti žalobcu (a jej rozsah) podľa okresného súdu preukázaný jednak svedeckými výpoveďami (rodičov žalobcu), ktoré hovorili o posmeškoch a vyhrádkach žalobcovi v jeho školskom či domácom prostredí, ktoré často viedli ku konfliktu žalobcu s jeho okolím, resp. o zosmiešňovaní a vyhrádkach od neznámej osoby na sociálnej sieti, avšak aj vykonanými listinnými dôkazmi, z ktorých tiež vyplýva, že žalobca bol vystavený posmeškom spolužiakov a sestry, kvôli ktorým sa dostával do konfliktov. Teda (na návrh žalovaného) vykonané listinné dôkazy v tomto smere (ohľadne ujmy na občianskej cti žalobcu) svedeckým výpoveďami neodporovali. Listinné dôkazy (a rovnako tak skutkové tvrdenia žalovaného, na preukázanie ktorých boli tieto dôkazy navrhnuté) spochybňovali len vznik stresu, traumy, nepokoja, resp. iných následkov na psychickom zdraví žalobcu, vôbec však nie ujmu na jeho občianskej cti (dobrej povesti).

6. Pokiaľ ide o formu náhrady nemajetkovej ujmy (v peniazoch), súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný konaním opísaným v právoplatnom trestnom rozsudku, ktorým naplnil znaky skutkovej podstaty zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) v spojení s § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. spôsobil žalobcovi nemajetkovú ujmu na ľudskej dôstojnosti a občianskej cti v takom rozsahu, že ju možno právne hodnotiť ako závažnú v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák., teda ako natoľko závažnú, že to odôvodňuje priznanie nároku na peňažnú satisfakciu (náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch). Za značnú by totiž objektívne považovala takúto ujmu každá iná osoba v obdobnej situácii a v obdobnom spoločenskom postavení v danom čase a mieste.

7. Čo sa výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch týka, okresný súd konštatoval, že aplikoval nielen kritériá výslovne uvedené v § 13 ods. 3 Obč. zák. (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti), ale zohľadnil aj judikatúru ESLP, v zmysle ktorej sa má pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zohľadňovať tiež výška náhrad poskytovaných pri odškodňovaní obetí násilných trestných činov, pričom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch by nemala bez závažných dôvodov presahovať maximálne limity pre výšku náhrad vyplývajúcich zo zákonov o odškodňovaní obetí násilných trestných činov (viď vec Italehti a Karhuvaara proti Fínsku.) Podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z. - o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri trestnom čine znásilnenia a sexuálneho násillia má obeť trestného činu nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu vo výške 10 násobku minimálnej mzdy, a keďže podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády SR č. 300/2018 Z.z. bola určená suma mesačnej minimálnej mzdy pre rok 2019 vo výške 520 eur, tak vychádzajúc z judikatúry ESLP by v prípade obetí trestného činu sexuálneho násillia pri absencii osobitne závažných dôvodov nemala výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prekročiť sumu 5.200 eur. Nakoľko takéto osobitne závažné dôvody nezistil, a keďže túto hornú hranicu (5.200 eur) logicky možno vzťahovať len na tie najzávažnejšie prípady trestných činov znásilnenia, resp. sexuálneho násillia, za ktoré vzhľadom na opis skutku uvedený v právoplatnom trestnom rozsudku konanie žalovaného zjavne nemožno považovať, prihliadajúc na zákonné kritériá vymedzené v § 13 ods. 3 Obč. zák. určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy zhruba v polovici do úvahy prichádzajúceho rozsahu nožnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy (do 5.200 eur), teda v sume 3.000 eur. Dodal, že nemohol prihliadnuť na všetky kritériá, na ktoré by sa malo pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle judikatúry ESLP prihliadať (napr. finančná situácia poškodeného a škodcu, resp. plnenie preventívnej funkcie náhrady nemajetkovej ujmy, v prípade hrozby recidívy a pod.), nakoľko bol z procesného hľadiska limitovaný rozsahom stranami navrhnutých dôkazov (a skutkových tvrdení.)

8. Vo vzťahu k žalobcom tvrdenému zásahu do jeho zdravia (s následkami na psychickom zdraví spočívajúcimi v utrpenom strese, traume), súd prvej inštancie uviedol, že sa odchyľil od právnej kvalifikácie žalobcu, ktorá vychádzala z hmotnoprávných ustanovení o ochrane osobnosti podľa § 11 až 16 Obč. zák. a posúdil tento nárok ako nárok na náhradu škody na zdraví podľa § 444 Obč. zák. - t.j. ako nárok na bolestné a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Následne však konštatoval, že vykonaným dokazovaním tento predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu nebol preukázaný. Skutkové tvrdenia o utrpenom strese, traume síce na jednej strane vyplývajú z výpovede otca žalobcu (nie už aj jeho matky), avšak v rozpore s týmto dôkazom sú na druhej strane žalovaným navrhnuté listinné dôkazy (správy triednej učiteľky Mgr. N. Q. z 3. 5. 2013, správy Dr. F. W., detského a dorastového psychiatra, privátnej psychiatrickej ambulancie pre deti, dorast a dospelých z 27. 6. 2013, listinného dôkazu - znaleckého posudku PhDr. Katy Piačkovej č. 5/2013 a zo zápisníc o hlavnom pojednávaní z 24. 9. 2014 a 16. 1. 2016 v trestnom konaní vedenom pod sp. zn.: 1T/100/2013.) Okresný súd čiastkovo uzavrel, že pri hodnotení týchto odporujúcich si dôkazov musel priznať väčšiu dôveryhodnosť listinným

dôkazom vypracovaným nestrannými osobami, než výpovedi otca maloletého, a to jednak vzhľadom na blízky vzťah svedka k žalobcovi, a jednak vzhľadom na početnú prevahu týchto listinných dôkazov.

9. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na ich náhradu v rozsahu 40 %, pričom o konkrétnej výške nároku bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku formou samostatného uznesenia (výrok III.). Vychádzal z rozsahu/pomeru úspechu a neúspechu sporových strán (§ 255 ods. 2 CSP), keď žalobca bol úspešný na 30 %, žalovaný na 70 %, čistý úspech žalovaného tak predstavuje 40%.

10. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaný (osobne aj prostredníctvom právneho zástupcu) a žalobca.

11. Žalovaný v osobne podanom odvolaní poukazoval na niektoré okolnosti udalostí súvisiacich so skutkom, za ktorý bol právoplatne odsúdený trestným súdom (zmena výpovede matky poškodeného - žalobcu; deti chodili do Čiech preto, lebo matku mala chorú atď.). Žalobca síce „plače“ a „vytáča ho“, keď mu spolužiaci a kamaráti nadávajú a pripomínajú mu to, ale podľa žalovaného len preto, lebo veľmi dobre vie, čo urobil, a má výčitky svedomia. Všetko je „robot“ jeho matky a otca, nie jeho. Nebol predložený jediný dôkaz preukazujúci, že žalobca chodí po vyšetreniach, okrem vyšetrení, ktoré mal 6.2.2013 a 26.2.2013. Žalovaný odmietal akúkoľvek traumu žalobcu, ktorému „nič nie je“. Uzavrel, že odmieta platiť odškodné za niečo, čo neurobil; nestačí, že ho dali chlapec s matkou za klamstvo zavrieť, ešte chcú aj odškodné. Nikto z O. tomu neverí, všetko to žalobca s rodinou robí len pre peniaze.

12. V odvolaní podanom prostredníctvom právneho zástupcu sa žalovaný domáhal zmeny napadnutého rozsudku - zamietnutia žaloby v celom rozsahu. Namietal, že by v dôsledku jeho konania došlo k zásahu do ľudskej dôstojnosti a občianskej cti (dobrej povesti) žalobcu. Nemožno súhlasiť s názorom, že len samotné spáchanie trestného činu zaradeného do druhého oddielu druhej časti Trestného zákona (trestné činy proti ľudskej dôstojnosti) preukazuje, že u poškodenej osoby došlo k zásahu do jej ľudskej dôstojnosti. Taká skutočnosť musí byť preukázaná. Jediný dôkaz, ktorý mal zásah do ľudskej dôstojnosti žalobcu preukazovať, boli výsluchy jeho rodičov, ktorí však majú záujem na výsledku konania, čo treba zohľadniť pri hodnotení vierohodnosti ich tvrdení. Nijaký iný dôkaz tvrdený zásah nepreukázal, a preto ho súd nemal považovať za preukázaný.

13. Rovnakú námietku o vierohodnosti výpovedí rodičov možno vzniesť aj v prípade tvrdeného zásahu do dobrej povesti či občianskej cti žalobcu. Súd mal tento zásah za preukázaný jednak výpovedami rodičov, ale aj listinnými dôkazmi, „z ktorých tiež vyplýva, že žalobca bol vystavený posmeškom spolužiakov a sestry, kvôli ktorým sa dostával do konfliktov.“ S takýmto hodnotením listinných dôkazov žalovaný nesúhlasí. Posmešky na adresu žalobcu sú uvádzané len v správe učiteľky N. Q., ktorá uvádza, že „najmä jeho sestra (a zároveň spolužiačka) však pri každej slovnej potýčke používa prezývku „kefa“, čím mu neustále pripomína pre neho traumatickú udalosť a neraz ho privedie až do stavu zúrivosti.“ Nie je zrejmé, prečo by mal žalovaný znášať nejaké dôsledky toho, že ani sestra žalobcu nebola schopná chrániť jeho dobrú povesť a posmievala sa mu. O iných zásahoch do dobrej povesti žalobcu vypovedal len jeho otec (teda osoba zainteresovaná na výsledku sporu), avšak inými dôkazmi toto tvrdenie preukázané nebolo.

14. Ďalej žalovaný/odvolateľ poukazoval na rozpory vo výpovediach rodičov žalobcu ohľadom dôvodu pre ktorý sa žalobca s rodinou presťahoval do B.. Matka žalobcu tvrdila, že to bolo kvôli chorobe jej matky, jeho otec zas uvádzal, že to bolo kvôli trestnému činu a tomu, čo sa o tom hovorí. Je zrejmé, že otec žalobcu sa snažil toto presťahovanie prezentovať ako negatívny dôsledok trestného činu žalovaného. Otec žalobcu na pojednávaní uviedol, že „syn je na tom psychicky zle, všetci sa mu vysmieávajú, nadávajú mu do „Kefy“, do buzerantov.“ Nie je však zrejmé, či táto prezývka súvisí s trestným činom žalovaného. Žalobca sa predsa dobrovoľne nedopustil nejakého homosexuálneho konania, k takému mal byť prinútený žalovaným, a teda nie je dôvod na to, aby žalobcovi nadávali do buzerantov. Nebolo teda preukázané, že takýto zásah do dobrej povesti žalobcu má pôvod v trestnom čine žalovaného.

15. Podľa názoru žalovaného tak súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď mal za preukázaný zásah do ľudskej dôstojnosti a občianskej cti žalobcu. Tento zásah však bol dokazovaný len výsluchmi rodičov žalobcu, ktorí majú majetkový záujem na výsledku sporu (dokonca väčší ako žalobca, keďže on v čase podania žaloby nemal ešte ani trinásť rokov), a teda ich tvrdenia nie sú vierohodné. Z listinného dôkazu navyše vyplynulo, že takéhoto zásahu sa najviac dopúšťala sestra žalobcu, a preto nie je dôvod, aby žalovaný nahrádzal žalobcovi akúkoľvek

nemajetkovú ujmu, keď ani jeho vlastná rodina nebola ochotná či schopná konať tak, aby k tomuto zásahu nedochádzalo (sestra sa mu posmievala a rodičia tomu zjavne nezabránili).

16. Žalobca sa svojím odvolaním, čo do trov konania, domáhal zmeny napadnutého rozsudku tak, že mu bude priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Poukazoval na charakter žaloby/nároku, kde priznané plnenie závisí od úvahy súdu, a preto nemožno hovoriť len o čiastočnom úspechu žalobcu.

17. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu pre prípad, že odvolací súd potvrdí napadnutý rozsudok vo veci samej, žiadal potvrdiť ho aj vo výroku o trovách konania. Uviedol, že Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ust. § 142 ods. 3 O.s.p., ktoré umožňovalo priznať účastníkovi plnú náhradu trov konania, ak tento bol úspešný len v časti, avšak výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu.

18. V ďalšom priebehu odvolacieho konania zostali sporové strany nečinné.

19. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podali subjektívne legitimované strany sporu (§ 359 CSP), v prípade (odvolania) žalovaného v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP (z titulu čoho nedotknutým zostal rozsudok okresného súdu v odvolaní nenapadnutom výroku II. o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne a zároveň odvolanie žalobcu odmietol ako podané oneskorene podľa § podľa § 386 písm. a/ CSP.

20. Primárne vo vzťahu k odvolaniu žalobcu (v čase rozhodovania odvolacieho súdu už plnoletého) krajský súd konštatuje, že doručka vrátená súdu osvedčuje nielen vykonanie doručenia, ale aj čas doručenia. Ako z príslušnej doručky vyplýva, právny zástupca žalovaného (JUDr. Martaus), resp. žalobca prevzal napadnutý rozsudok dňa 23.10.2019. Zákonom stanovená (§ 362 ods. 1 CSP) 15-dňová lehota na podanie odvolania vo vzťahu k žalobcovi tak začala plynúť dňa 24.10.2019, jej koniec pripadol na deň s dátumom 7.11.2019 (pracovný deň).

21. Žalobca bol v predmetnom rozsudku okresným súdom riadne poučený o možnosti podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Z odtlačku podacej poštovej pečiatky na obálke, v ktorej bolo odvolanie žalobcu prepravované, vyplýva, že odvolanie bolo podané až dňa 12.11.2019, teda po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

22. Nadväzne krajský súd nemal inú možnosť, než odvolanie žalobcu (bez odvolacieho prieskumu) odmietnuť a odvolacími dôvodmi v ňom uvedenými sa vecne zaoberať nemohol. Právo na súdnu a inú právnu ochranu garantované v čl. 46 a nasl. Ústavy SR totiž nie je absolútne. Nemožno sa ho dovolávať bez splnenia zákonom stanovených podmienok. Pravidlá, týkajúce sa lehôt určených na podanie opravného prostriedku, majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty. Dotknuté osoby - o to viac, že za žalobcu odvolanie podávala osoba znalá práva - musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Nejedná sa preto o porušenie práva na súdnu ochranu, ak bolo v možnostiach strany sporu vyhnúť sa tomu dôsledku, že o jej opravnom prostriedku nebude meritórne rozhodnuté.

23. Pokiaľ ide o odvolania žalovaného, tieto sú neopodstatnené. Právnym základom (podstatou) určujúceho záveru súdu prvej inštancie je konštatovanie, že zásah do dotknutých osobnostných zložiek na strane žalobcu vyplýva jednak zo skutočnosti, že žalovaný bol právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) v spojení s § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorý trestný čin je z hľadiska systematického zaradenia v Tr. zák. deliktom proti ľudskej dôstojnosti, súčasne je však vznik nemajetkovej ujmy u žalobcu preukázaný aj vykonaným dokazovaním (bod 28 veta prvá odôvodnenia napadnutého rozsudku). Nadväzne je irelevantnou/nesprávnou odvolacia námietka žalovaného, v zmysle ktorej nemožno súhlasiť so záverom okresného súdu, že len samotné spáchanie trestného činu zaradeného do druhého dielu druhej hlavy Trestného zákona (Trestné činy proti ľudskej dôstojnosti) preukazuje skutočnosť zásahu do ľudskej dôstojnosti poškodeného. Takýto záver totiž súd prvej inštancie nevyslovil (nie je možné ho preto ani podrobiť odvolaciemu prieskumu).

24. Odhliadnuc od vyššie konštatovaného, ľudská dôstojnosť predstavuje základné východisko každej spravodlivej etiky; stala sa základom pre personálnu normu, na ktorej stavajú všetky spravodlivé etické

systémy. Je neodňateľnou hodnotou každého človeka, ktorá vyplýva z faktu byť človekom v celej šírke ľudskej existencie. Spochybnenie hodnoty dôstojnosti ľudskej osoby je spochybnením jeho bytia, práv i budúcnosti.

25. V súdenom prípade bol žalovaný právoplatne odsúdený za trestný čin/zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ v spojení s § 139 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona, pričom šlo o dokonaný trestný čin. Konanie, ktorým žalovaný naplnil skutkovú podstatu daného trestného činu, je opísané v odsudzujúcom trestnom rozsudku (viď bod 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Podľa názoru krajského súdu neexistuje ani najmenšia pochybnosť, že predmetným konaním žalovaného došlo k zásahu do ľudskej dôstojnosti - v tom čase maloletého - žalobcu ako ľudskej bytosti. Zásah do sféry sexuality z tohto pohľadu nezrelej osoby (maloletého) založený na nedobrovoľnom/vnútenom konaní je mimoriadne závažným spôsobom narušenia integrity človeka a vyvíjajúcej sa osobnosti/psychiky.

26. Ak žalovaný v odvolaní ďalej argumentoval, že nebolo preukázané, že zásahy do dobrej povesti žalobcu (spočívajúce v nadávaní žalobcovi do „Kefy“, „do buzerantov“) majú pôvod v trestnom čine žalovaného, keďže žalobca sa dobrovoľne nedopustil nejakého homosexuálneho konania - k takému mal byť prinútený žalovaným, krajský súd konštatuje, že žalovaný v tomto smere neprodukoval vlastné tvrdenia ohľadom pôvodu takých zásahov a logicky ani na ich preukázanie nenavrhol vykonať dôkazy. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že práve žalovaný mal pred inkriminovaným činom prezývku „Kefa“, a teda pokiaľ po čine touto prezývkou okolie označovalo, resp. ňou častovalo žalobcu, javí sa plne logickou a legitímnou úvaha, že uvedené súvisí práve s trestným činom žalovaného.

27. Obdobne v príkrom rozpore s vykonaným dokazovaním a predovšetkým s právoplatným odsudzujúcim rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1T/100/2013 zo dňa 13.4.2015 (potvrdeným opakovane i v rámci mimoriadnych opravných prostriedkov žalovaného), je tvrdenie žalovaného, že problémy žalobcu (vyplývajúce z nadávok a pripomínania predmetného skutku od kamarátov/okolia) sú dané len tým, že „veľmi dobre vie, čo urobil, a má výčitky svedomia“ a zároveň (žalovaný) odmieta platiť odškodné za „niečo, čo neurobil“. Odvolací súd na tomto mieste odkazuje na body 15 a 21 odôvodnenia napadnutého rozsudku, v rámci ktorých súd prvej inštancie podrobne opísal skutkovú vetu predstavujúcu popis protiprávneho konania žalobcu a súčasne vysvetlil (svoju) viazanosť (§ 193 CSP) výrokom trestného rozsudku o tom, že skutok bol spáchaný, kto ho spáchal a ako je právne kvalifikovaný.

28. Možno preto v danej spojitosti len dodať, že o spáchaní predmetného skutku žalovaným neexistuje pochybnosť.

29. Vnútorne protirečivým je následne tvrdenie žalovaného, že žalobcovi „nič nie je“, keď súčasne žalovaný sám v rámci toho istého podania opisuje nadávky a pripomínania súvislosti trestného činu od detí a kamarátov, ktoré okolnosti žalobcu „vytáčajú“ a kvôli ktorým „plače“. Opísaná „argumentácia“ nie je spôsobilá relevantne spochybniť okresným súdom predostreté hodnotenie dôkazov vo vzťahu k dopadom konania žalovaného na psychiku žalobcu. Obdobne, pokiaľ žalovaný akcentuje, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že aj člen vlastnej rodiny - sestra žalobcu ho pri slovnej potýčke oslovuje prezývkou „Kefa“, čím mu pripomína pre neho traumatickú udalosť, z uvedeného len vyplýva, že ani v rámci vlastnej rodiny žalobcu (tobôž v kolektíve kamarátov/spolužiakov) nebolo možné (je ťažko predstavitel'né, s ohľadom na neukončený psychický vývoj detí, predovšetkým z pohľadu vyšších morálnych hodnôt, očakávať u detí „zodpovedný/ohľaduplný“ prístup k negatívnym okolnostiam/zážitkom, ktoré nastali v živote/minulosti žalobcu) vytvoriť dostatočné mechanizmy na zabránenie opätovnej traumatizácii žalobcu.

30. Na opisovaných záveroch nič nemení skutočnosť, že vo výpovediach rodičov došlo k rozporu ohľadom dôvodu, pre ktorý sa rodina prechodne rozhodla presťahovať do B., kde žalobca istý čas aj navštevoval školu. Kým otec žalobcu uvádzal, že sa tak stalo kvôli tomu, čo sa v súvislosti so spáchaným trestným činom žalovaného proti žalobcovi o žalobcovi hovorilo, matka žalobcu uviedla, že dôvodom presťahovania do Čiech bola skutočnosť, že jej matka bola chorá. Táto nezrovnalosť totiž nemá (vôbec) žiaden vplyv na určujúci záver v podobe konštatovania zodpovednosti žalovaného za zásah od osobnostných zložiek žalobcu a podľa odvolacieho súdu neopodstatňuje ani zmenu výšky prisúdenej čiastky náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko predmetná okolnosť nie je svetle zohľadňovaných aspektov dopadu konania žalovaného na osobnosť žalobcu zásadnou.

31. Pokiaľ ide o stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, možno však okresnému súdu vytknúť skutočnosť, že ak v bode 31. odôvodnenia napadnutého rozsudku za referenčnú hodnotu (v zmysle úvah tam prezentovaných, s ktorými je možné sa zo strany krajského súdu stotožniť) zbral v

zmysle § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z. 10-násobok minimálnej mzdy, pri svojom výpočte pracoval s ekonomickými údajmi relevantnými pre rok 2019, t.j. sumou 520 eur (celkovo 5.200 eur), hoci ku skutku došlo v roku 2013. Podľa názoru krajského súdu je pre výpočet odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu, v súdenom prípade v zmysle 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z.z. v znení účinnom v čase spáchania skutku (aktuálne zhodne v zmysle § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z.) potrebné vychádzať z výšky minimálnej mzdy v čase spáchania skutku (trestného činu). V roku 2013, kedy žalovaný spáchal trestný čin, ktorým spôsobil žalobcovi nemajetkovú ujmu, výška minimálnej mzdy v zmysle nariadenia vlády SR č. 326/2012 Z.z. bola 337,70 eur. Jej desaťnásobok predstavuje 3.377 eur.

32. Bez ohľadu na opísané však platí, že ak - vychádzajúc z odvolaním nenapadnutých záverov okresného súdu - neboli zistené osobitne závažné dôvody pre prekročenie sumy desaťnásobku minimálnej mzdy a že logicky možno hornú hranicu (tu 3.377 eur) vzťahovať len na tie najzávažnejšie prípady trestných činov znásilnenia a sexuálneho násillia, okresný súd akceptovateľným spôsobom priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000 eur, t.j. pri hornej hranici (referenčnej hodnoty), zohľadniac v neprospech žalovaného tú podstatnú skutočnosť, že sexuálne motivovaný násilný trestný čin spáchal voči žalobcovi ako v tom čase 9-ročným dieťaťu.

33. Náležite tiež súd prvej inštancie v poslednej vete bodu 31 svojho odôvodnenia poznamenáva, že nemohol zohľadniť všetky (do úvahy prichádzajúce relevantné) kritéria pre posúdenie výšky nemajetkovej ujmy, nakoľko bol limitovaný rozsahom navrhnutých dôkazov. Zo spisového materiálu sú totiž - ako naznačuje okresný súd - skutočne evidentné deficity pri riadnom uplatňovaní žalobných nárokov a to počnúc všeobecnou povahou žaloby (obsahujúcou konkrétne tvrdenie o podstate veci, t.j. o dopadoch konania žalovaného na psychickú sféru žalobcu, v rozsahu jednej vety), pokračujúc pasivitou právneho zástupcu na súdnom pojednávaní (žiadne otázky pri výsluchu svedkov na pojednávaní konanom dňa 19.9.2019 - viď obsah zápisnice na č.l. 145 a nasl. spisu), pri predkladaní dôkazných návrhov a končiac zmeškaním lehoty na podanie odvolania (advokátom !).

34. Napokon, nad bezprostredne nevyhnutný rámec odvolacieho konania krajský súd dodáva, že sa nestotožnil s právnym posúdením následkov spočívajúcich v utrpenom strese a traume ako ujmu na psychickom zdraví žalobcu podľa § 444 a nasl. Obč. zák. tak, ako ho učinil okresný súd (bod 8 veta prvá tohto odôvodnenia). Krajský súd je toho názoru, že o škode na psychickom zdraví by bolo možné uvažovať v prípade, ak by konanie páchatel'a rezultovalo do poškodenia psychického zdravia osoby/poškodeného napríklad s potrebou psychiatrického liečenia. Inými slovami, stres alebo trauma, hoci aj v dôsledku spáchania násilného trestného činu, bez ďalšieho nemožno kvalifikovať ako ujmu na (psychickom) zdraví. Nakoľko však okresný súd v tejto časti nárok žalobcu nemal za preukázaný, pričom odvolanie podal len žalovaný (viď ďalšia skutočnosť ilustrujúca bod 33 tohto odôvodnenia), nemá uvedené vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia v dotknutej časti.

35. Zhrnúc doteraz konštatované, úvahy okresného súdu, ktorými sa riadil pri konštatovaní existencie/danosti zásahu do osobnostných práv žalobcu a následne pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy (pri nepochybnnej premise, že morálne zadosťučinenie tu z dôvodu rozoberanej intenzity nepostačuje), nevybočujú z rámca relevantných skutkových zistení, naopak, zodpovedajú osobitostiam posudzovanej veci. Na základe toho krajský súd potvrdil rozsudok vo výroku o priznanej náhrade nemajetkovej ujmy.

36. Pokiaľ ide o závislý výrok o trovách prvoinštančného konania (vychádzajúci z vyššej miery úspechu žalovaného), odvolací súd upriamuje pozornosť okresného súdu (ako i žalovaného) na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019 z 15. apríla 2020, v zmysle ktorých (záverov) napriek tomu, že nepatrný úspech už CSP nepozná, ani (táto) nová procesná úprava nevyučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu (v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy). Za (plne) úspešného vo veci samej by teda (vo svetle uvedeného) bolo namieste (pre účely náhrady trov) považovať žalobcu.

37. Zároveň však platí, že procesne účinným spôsobom odvolanie predostrel iba žalovaný, preto nie je prípustná (čl. 16 ods. 3 CSP) zmena dotknutého výroku v neprospech (tohto/takéhoto) odvolateľa.

38. Opísané viedlo krajský súd k potvrdeniu napadnutého rozsudku aj vo výroku o trovách konania pred okresným súdom.

39. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania (o nároku na ich náhradu) nachádza svoj právny základ v ustanovení § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v štádiu odvolacieho konania neúspešný čo do merita veci (čo súčasne predstavuje úspech žalobcu),

oneskorené podanie odvolania žalobcom odôvodňuje zase záver o jeho „zavinení“ na príslušnej časti trov odvolacieho konania. Väčšiu mieru úspechu krajský súd logicky prisúdil posúdeniu veci samej (keď tejto časti priznal úvahou „váhu“ 80 %), v porovnaní s úpravou prvoinštančných trov (ktorej stanovil „váhu“ 20 %), preto v súhrne stanovil povinnosť žalovaného uhradiť protistrane - žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 60 % (80 % - 20 %). O konečnej/konkrétnej výške týchto trov (po posúdení uplatnených trov v zmysle hľadísk uvedených v § 251 CSP) rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie

40. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.